

INFORMATIVNÍ PLÁN ČINNOSTI HVĚZDÁRNY A PLANETÁRIA BRNO V ROCE 2024

Informativní plán činnosti Hvězdárny a planetária Brno na rok 2024 vychází z **poslání a hlavních úkolů** Hvězdárny a planetária Brno, **koncepce činnosti** Hvězdárny a planetária Brno v letech 2020 až 2025 a také z návrhu **finančního plánu na rok 2024**. Jeho realizaci nepochybně ovlivní aktuální situace – ekonomická i provozní, stejně jako návštěvnický zájem.

Trvalým středobodem většiny aktivit Hvězdárny a planetária Brno samozřejmě zůstává **sál digitária**, který je úžasným zařízením na vizualizaci nejrůznějších přírodních jevů. Stejně významné budou naše **venkovní aktivity**, především pak expozice nafukovacích modelů těles Sluneční soustavy, jejichž věhlas v posledním roce přesáhl nejen hranice regionu, ale i České republiky. Modely se současně staly jedním ze symbolů města Brna jako centra vědy, výzkumu a vzdělávání.

V roce 2024 navíc zrealizujeme **několik dalších, nových projektů** (např. novou expozici v sále exploriatoria), jenž naplní představu Hvězdárny a planetária Brno jako jedné z vůdčích institucí na poli popularizace vědy a techniky nadregionálního významu. To vše za vysokého zájmu veřejnosti, s důrazem na kvalitu a kreativitu, která je vzorem pro jiné, a samozřejmě nezbytnou efektivitu.

DRAMATURGIE DIGITÁRIA V ROCE 2024

V roce 2024 plánujeme uvést přinejmenším tato premiérová představení:

- **Černé díry: Neznámé horizonty 2D;**
- vítězné představení **Fulldome Festival Brno 2024;**
- **Vesmír z vesmíru 3D** (pracovní název);
- **Pod dohledem 2D** (pracovní název).

Všechny premiéry doplní cílené propagační kampaně, stejně jako další podpůrné aktivity. Sál digitária je nejvytíženějším programovým prostorem Hvězdárny a planetária Brno. V roce 2024 se zde budou konat i přednášky, hudební vystoupení, konference a další speciální prezentace.

FESTIVAL PLANET

Letní happening, který se stal „signaturní“ akcí Hvězdárny a planetária Brno si klade za cíl nabídnout návštěvníkům, jedinečný zážitek, který bude pro někoho meditací, pro jiného příležitostí pro odpočinek nebo zamyšlení. Akce se uskuteční od 8. do 14. července, resp. 5. až 11. srpna 2024. Součástí bude celá řada doprovodných aktivit (sraz fanoušků Star Wars a Star Trek, odborné přednášky, letní kino s vesmírnou duší apod.). Jedná se o jednu z největších a nejpopulárnějších aktivit v letním městě Brně s celorepublikovým přesahem.

V roce 2024 budeme klást větší důraz na celorepublikovou propagaci této prestižní akce. Stávající modely navíc doplní další, v pořadí již šestý (o jaký model půjde prozatím nebylo rozhodnuto).

EXPLORATORIUM 3.0

Svět kolem nás je mnohem bohatší a tajemnější, než jak jej vnímáme. Právě na tuto skutečnost upozorní nová expozice v sále exploratoria zaměřená na skrytou podobu vesmíru. Jejím základem budou vizualizace kosmického prostoru, temné hmoty i energie, kosmického záření a gravitačních vln. Projekt se rodil velmi pomalu – jednak pro dlouhé diskuze nad obsahem, jednak pro neuvěřitelné dodací lhůty všech technologií. Přesunut byl z roku 2022 na rok 2023 a nyní i na rok 2024.

OMLAZENÍ DIGITÁRIA

Audiovizuální systém digitálního planetária byl uveden do provozu na podzim 2018, projekční plocha pak nad návštěvníky visí ještě o pět roků déle. Přibývajícím věkem obou komponent je tak čím dál tím patrnější. I přes atypicky řešenou klimatizaci je díky velkému počtu návštěvníků projekční plocha zaprášená, zřetelné jsou na ní usazeniny v místech proudícího vzduchu, světlejší i tmavší skvrny a přesahy jednotlivých panelů, ze kterých je sestavena. Datové projektor s laser-fosforovými zdroji světla vykazují stárnutí optické cesty – horší odrazivost zrcátek a menší světelnou propustnost clonek z tekutých krystalů. Výsledná kvalita obrazu se proto v roce 2023 zhoršila natolik, že se stává předmětem dotazů ze strany všímavějších návštěvníků. V lednu 2024 bude sál digitária mimo provoz – specializovaná firma provede očištění projekční plochy o průměru 17 metrů a přistoupíme k opravě všech 189 sedadel, které vykazují nejrůznější technické problémy. Budeme také usilovat o výměnu přinejmenším šesticí projektorů zajišťujících tzv. 2D projekci.

STRATEGICKÉ AKTIVITY V ROCE 2024

Brno Space Days – Dny jihomoravské kosmonautiky (5. a 6. března 2024)

Brno je centrem kosmických aktivit v České republice. Brno Space Days – Dny jihomoravské kosmonautiky jsou kombinací akcí pro veřejnost, nadšence, odborníky i businessmany. Nosným tématem bude dvojice tzv. ambiciózních misí QUVIK a AMBIC, které se budou v následujících rocích realizovat v Brně a které se mají na přelomu let 2028 a 2029 vydat na oběžnou dráhu.

Dny elektronové mikroskopie (18. až 24. března 2024)

Akce připomínající, že čtvrtina všech elektronových mikroskopů na celém světě vzniká ve městě Brně, má odbornou i populárně-vědeckou část. Nosným tématem budou v roce 2024 „Padouši mikrosvěta“. Součástí bude i druhý nafukovací model vybraného mikroskopického stvoření.

City Nature Challenge (duben/květen 2024)

Mezinárodní soutěž v mapování městské přírody s pomocí mobilní aplikace iNaturalist. Hvězdárna a planetárium Brno je hlavním garantem tohoto projektu v našem městě. Akci propagujeme pod označením „Poznej brněnskou džungli“.

Fulldome Festival Brno (4. až 6. června 2024)

Mezinárodní, stále se vyvíjející přehlídka nejnovějších filmů pro digitální planetária, během které si vybíráme budoucí repertoár, současně navazujeme a nadále udržujeme dobré vztahy s producenty z celého světa a provozovateli – především – evropských planetárií.

Festival vědy (6. až 8. září 2024)

Největší vědecko-populární taškařice ve městě Brně, během níž se místní vědecké, vzdělávací a další instituce pokouší dokázat, že bez nadaných vědců a jejich objevů by svět kolem nás nebyl tak příjemným místem. Z prostorových a logistických důvodů ji organizujeme v areálu Brněnských veletrhů.

Astronomický festival 2024 (1. až 3. října 2024)

Akce se uskuteční čtvrtstoletí po Astronomickém festivalu 1999, jenž se ohlížel za úspěchy astronomie 20. století. Setkání profesionálních i amatérských astronomů se tentokrát pokusí udělat srovnání, kam se astronomie v jednotlivých oblastech za čtvrtstoletí posunula.

Exteriérové výstavy

Díky univerzálním výstavním modulům plánujeme v roce 2024 zorganizovat výstavy

- Nebudete věřit vlastním očím (optické klamy)
- Češi ve vesmíru
- Záběry z Webbova kosmického dalekohledu

ROZVOJOVÉ PROJEKTY V ROCE 2024

Zpřístupnění tzv. areálu VUT

Spolu se zřizovatelem budeme nadále diskutovat osud budov v tzv. areálu VUT, které jsou ve vlastnictví města Brna a nám byly svěřeny do užívání. Dle požadavku stavebního úřadu vypracujeme požárně-bezpečnostní řešení s ohledem na jejich provoz.

Planetární stezka

Planetární stezka bude demonstrovat rozlehlost Sluneční soustavy v měřítku 1:10 miliardám. Na každé zastávce návštěvník najde informační tabuli, na níž budou uvedeny základní údaje a zajímavosti o dané planetě či jiném vesmírném objektu (např. trpasličích planetách). Vyloženě statické exponáty doplní prvky rozšířené reality.

Chytré svícení

Budeme pokračovat v našich aktivitách propagujících chytré způsoby osvětlování veřejného prostoru – ve spolupráci s vládními institucemi, ale také zřizovatelem nebo Technickými sítěmi Brno.

Na furt!

Budeme se nadále systematicky angažovat v připomínkách významných osobností vědy a techniky spojených s městem Brnem, zejména Kurta Gödela, Ernsta Macha, Gregora Mendela a Vladimíra Remka. V případě Kurta Gödela půjde o připomenutí jeho narození i úmrtí, a to formou divadelní hry a také krátkého animovaného filmu dle ilustrací Venduly Chalánkové a Jána Obyšovského.

Vyhlídky Kurta Gödela

V proluce mezi stromy, která se otevřela po pádu jednoho z nich, odkud je pěkný výhled na oblast Žlutého kopce s Willsonovým lesem, instalujeme po dohodě s městskou částí Brno-střed designovou lavičku.

Newtonova jabloň

Poblíž budovy hvězdárny diskutujeme o vysazení potomka původní jabloně pěstované v zahradě Woolsthorpe Manor poblíž Granthamu v Lincolnshire, která prý inspirovala sira Isaaca Newtona k formulování teorie gravitace – při sledování pádu jablka ze stromu. Tato teorie (bez jablek) byla publikována v tzv. Principiích v roce 1687.

Sluneční věž

Katedrálu na Petrově, jejíž základy sahají do 12. století, a Špilberk, jehož základy jsou jenom o století mladší, může doplnit futuristická rozhledna na Kraví hoře, která nebude jen místem dalekého rozhledu, nýbrž unikátním výstavním prostorem, meteorologickým detektorem a audiovizuálním dílem.

VÝZNAMNÉ AKTIVITY V ROCE 2024

- Vzdělávací kroužky **pro děti** ze druhého stupně základních škol, kulturní akademie třetího věku **pro seniory**.
- Komentovaná **pozorování hvězdné oblohy** – přímo v prostorách Hvězdárny a planetária Brno, ale také prostřednictvím on-line tipů pro veřejnost.
- Projekt **Prvňáčci v říši vědy a techniky** pro žáky základních škol Jihomoravského kraje ve spolupráci s VIDA! science centrem.
- Projekt **Město je naše Brno** pro pracovníky městských organizací, v podobě představení, jako formě poděkování za jejich práci pro město.
- Projekt **Vydejte se do vesmíru** pro děti z dětských domovů a krizových center.
- **Kosmonautické aktuality** – hybridní pořad (pro živé publikum a současně streamovaný) pro zájemce o kosmonautiku.
- Vytváření **nelicencovaného on-line obsahu**, zejména záznamů odborných přednášek, ale také série ASTROgastro.
- Rozvoj aktivit spojených s **mobiláři – mobilním planetáři**, především pak v souvislosti s projektem **Věda a technika jede**.
- Rozvoj **mezinárodní spolupráce** v rámci EU projektů, zejména Interreg a Erasmus+. Významný je zejména projekt „Under surveillance: Dálkový průzkum Země jako šance pro budoucnost životního prostředí“ představuje partnerství Hvězdárny a planetária Brno s Planetářiemi Śląskie z Polského Chorzowa, Planetářiemi Maximiliána Hella ze Slovenského Žiaru n. Hronom, Rakouskou asociací planetárií a Finskou firmou Huld. Premiéra výsledného pořadu bude v září 2025.

PUBLIC RELATIONS A MARKETING V ROCE 2024

- Klíčové pro nás zůstává **posilování značky a příběhu** Hvězdárny a planetária Brno. V roce 2024 zůstanou těžištěm našich propagačních aktivit:
 - **www.hvezdarna.cz;**
 - **e-mailový zpravodaj**, vč. aktivního náběru nových odběratelů;
 - Facebook **www.facebook.com/hvezdarna.brno** (vč. placené reklamy);
 - Instagram **www.instagram.com/brnoplanetarium**
 - **YouTube** kanál;
 - tištěný **měsíční programový leták** (malonáklad);
 - tištěný **čtvrtletní zpravodaj** (distribuovaný do brněnských „kaváren“);
 - tištěné **Krávoviny** – časopis pro děti;
 - půlroční příloha v krajském vydání **Deníku**;
 - placené články na **brnensky.denik.cz** a **brnenska.drba.cz**
 - přílohy v deníku **Metro XXL, Brněnský metropolitan** a **KAM**;
 - na začátku školního pololetí rozesílaný katalog **vzdělávacích pořadů** všem základním a středním školám Jihomoravského kraje a přilehlých oblastí, vč. vybraných pedagogů;
 - aktivní spolupráce s rozhlasovou stanicí **Hitrádio City** a **Rádio Krokodýl**;
- I nadále budeme spolupracovat s kulturními, univerzitními i akademickými organizacemi (zejména VIDA! science center, JCMM, FabLab Brno, SVČ Lužánky).
- Významnou roli budeme i nadále hrát v **České astronomické společnosti** a **International Planetarium Society**.
- Průběžně budeme modifikovat organizační řád, klást důraz na vedení dramaturgické rady, zajišťovat kontroly bezpečnosti práce a udržovat neformální poradní sbor ředitele.

EKONOMIKA PROVOZU V ROCE 2024

Rozpočet Hvězdárny a planetária Brno je **stabilizovaný**, ale **napjatý**. Naštěstí ve spolupráci se zřizovatelem – statutárním městem Brnem – a také dalšími orgány státní správy, zejména

Jihomoravským krajem, máme prostředky nejen pro udržení kvalifikovaných pracovníků, ale také na další programový i technologický rozvoj. Usilovat budeme o vícezdrojové financování – z rozpočtu Jihomoravského kraje, České republiky a EU fondů. Jakkoli se jedná o „běh na dlouhou trať“.

Jiří Dušek

ředitel Hvězdárny a planetária Brno, příspěvkové organizace

V Brně dne 22. listopadu 2023, č.j. 219/2022